

Kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande Remiss av Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken (SOU 2020:41)

Västerås stad ser flertalet positiva slutsatser i utredningen om Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen. Utredningen visar att kommunerna redan idag har en viktig roll för arbetslösa och att det redan nu finns stora möjligheter att involvera kommunerna i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Västerås stad ser fram emot att ta del av de följduppdrag som kommer att tillsättas för att förenkla och skapa bättre och tydligare förutsättningar för kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen.

Västerås stad ser möjligheter till samhällsekonomiska vinster om kommunerna bereds möjligheten att utföra tjänster på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Detta då det ökar möjligheten för att arbetsmarknadspolitiska insatser finns tillgängliga för arbetssökande i hela landet. Kommunerna blir förutom fristående aktörer en aktör som kan tillhandahålla Arbetsförmedlingens tjänster. Om arbetssökande som inte har tillgång till insatser från Arbetsförmedlingen får det genom att kommunerna är utförare skulle detta kunna innebära en vinst för den arbetssökande och i längden också en samhällsekonomisk vinst genom minskad arbetslöshet.

Västerås stad instämmer i utredningens analys om att det kommer att se olika ut över landet om huruvida kommunerna kommer att arbeta med arbetsmarknadsverksamhet eller inte. Kommunernas ekonomi, politisk vilja, konjunktur, arbetslöshetsnivå kommer att vara avgörande för kommunernas val. Här ser vi även att nivån på ersättning från Arbetsförmedlingen kommer att vara en starkt avgörande faktor för kommunernas val.

Västerås stad instämmer i utredningens diskussion kring att relationen mellan stat och kommun kommer att utvecklas på olika sätt beroende av på vilket sätt Arbetsförmedlingen möjliggör för kommuner att medverka i ett valfrihetssystem. Det vill säga om det kommer att ske genom upphandling eller som samarbetspart. Relationen kommer även att påverkas utifrån vilken utsträckning och på vilket sätt de olika kommunerna kommer att välja att medverka i ett valfrihetssystem.

Västerås stad ser vidare positivt på det faktum som utredningen belyser gällande om kommuner utför uppgifter på uppdrag av Arbetsförmedlingen i stället för att själva utföra arbetsmarknadsinsatser utan uppdrag från Arbetsförmedlingen. Detta kan bidra till att möjligheterna till nationell styrning och nationella prioriteringar inom arbetsmarknadsområdet ökar.

Västerås stad tar redan idag ansvar för enskilda arbetslösa, framför allt inom socialtjänsten/försörjningsstöd men även inom arbetsmarknadsenheterna. Västerås stad instämmer med utredningen i att kommunen genom att åta sig ytterligare uppgifter för enskilda arbetssökande via uppdrag från Arbetsförmedlingen skulle kunna möjliggöra att staden får större möjligheter till helhetsansvar och att det i sin tur kan underlätta och effektivisera kommunens arbete. Västerås stad instämmer vidare i att det för vissa grupper skulle kunna vara samhällsekonomiskt effektivare om de redan har en stor del av sina kontakter med kommunerna i stället för med Arbetsförmedlingen. Incitamenten för kommunerna handlar krasst om att stödja individer med ekonomiskt bistånd till att nå egenförsörjning och där blir samspelet med den nationella arbetsmarknadspolitiken central.

Västerås stad sammanfattar nedan de styrkor och risker som staden ser har lyfts fram i utredning med kommunerna som en del i den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Styrkor:

- Att kommunerna, med en roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken, kommer att möjliggöra att arbetsmarknadspolitiska insatser finns tillgängliga för arbetssökande i hela landet.
- Att ett tydligt uppdrag och leverantörsförhållande mellan AF och kommunerna kan leda till nya arbetssätt och nya kontaktvägar.
- Att ett beställar-/utförarrelation kan bidra till ökad utveckling inom det arbetsmarknadspolitiska arbetet genom att samverkan utvärderas över tid och möjliggör/synliggör behov av nytänkande utifrån både nationella och lokala förutsättningar.

Risker:

- Kommunerna som en del i ett valfrihetsystem kan innebära en ökad otydlighet i ansvarsfrågan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna då samtliga kommuner i landet med största sannolikhet inte kommer att medverka i ett valfrihetssystem.
- Kommuner kan komma att inne ha tre olika roller inom det arbetsmarknadspolitiska området vilket kan innebära en utmaning/svårighet i olika situationer;
- Rollen som ansvarig för obligatoriska verksamheter så som försörjningsstöd och vuxenutbildning.
- Rollen som part i olika samverkans forum och i samordning kring individers insatser.
- Rollen som utförare åt AF.
- En beställar-/utförarrelation mellan AF och kommunerna inom ett valfrihetssystem kan leda till andra utmaningar i samverkanssituationer inom det arbetsmarknadspolitiska området. Samverkan bygger på att båda parter är jämbördiga parter med unika insatser för arbetssökande. Vad händer då när kommunen har flera olika roller i enlighet med ovan?